

Україна

01-30 червня 2017 року

У місті Красногорівка, яке знаходиться у Донецькій області поблизу лінії розмежування, умови для життя залишаються складними: нічні обстріли для місцевих жителів вже є звичним явищем. Місцева громада потребує термінової допомоги з ремонтом житла, а також відновленням двох шкіл, доступу водопостачання та транспортного зв'язку. Можливості для працевлаштування є обмеженими, адже багато місцевих підприємств закрилися через конфлікт. Фото Ніни Сорокопуд, УВКБ ООН

Тенденції у сфері захисту

Реєстрація ВПО

За даними Міністерства соціальної політики України, станом на 13 червня 2017 р. в Україні налічується **1 583 759** зареєстрованих внутрішньо переміщених осіб (ВПО). Понад третина з них – з Донецької області. Перевірки, що тривають з боку влади, напевне, є головною причиною невеликого зменшення загальної кількості ВПО у порівнянні з попереднім місяцем. Багато хто все ще натикається на адміністративні перепони при проходженні процедури реєстрації статусу ВПО, які, як правило, виникають через незгоду влади надавати реєстрацію за наступних обставин:

- Відсутність протягом більше 60 днів у заявленому місці проживання на підконтрольній уряду території (ПУТ);
- Переміщення у межах одного населеного пункту;

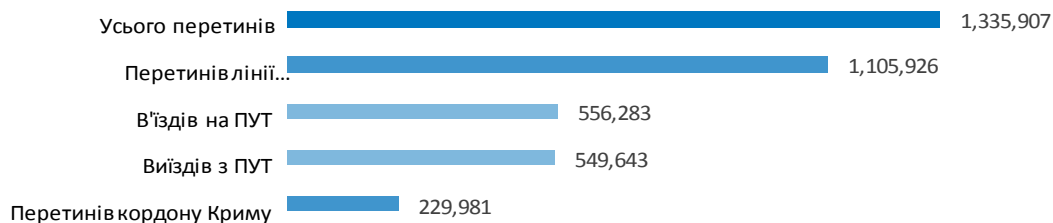
- Походження з населених пунктів, не включених до Постанови № 1085 Кабінету Міністрів України;
- Відсутність дійсного українського паспорта чи штампу про прописку, що свідчив би про їхнє колишнє місце проживання.

Законодавство

У травні 2017 р. у Верховній Раді було зареєстровано три законопроекти про правовий статус тимчасово окупованих територій. У червні в Адміністрації Президента повідомили, що готується ще один законопроект, який зосереджується саме на непідконтрольних уряду територіях (НПУТ) Донецької та Луганської областей. Скоріше за все, цей законопроект буде предметом занепокоєння для УВКБ ООН стосовно запобігання переміщенню, захисту прав людей, які проживають на НПУТ та впливу на єдність суспільства.

Свобода пересування

Статистика руху через контрольні пункти пропуску на лінії розмежування та адміністративному кордоні АР Крим (червень 2017 р.)*

* Джерело: Державна прикордонна служба України

1 335 907 осіб пройшли протягом червня 2017 р. через 8 офіційних контрольних пунктів в'їзду-виїзду (КПВВ) у напрямку з та на непідконтрольні уряду території (НПУТ) Донецької та Луганської областей та АР Крим. Тоді як більшість людей в'їжджали на підконтрольну уряду територію (ПУТ) з НПУТ, потік виїзду до АР Крим перевищив потік в'їзду на 19 917 осіб. Продовжують надходити повідомлення про довгі черги та, відповідно, довгий час очікування на КПВВ. Мар'їнка залишається найнавантаженишим КПВВ вже четвертий місяць поспіль: 276 579 перетинів протягом червня 2017 р. На КПВВ у Станиці Луганській, який є єдиним діючим контрольним пунктом у Луганській області, зареєстровано найсуттєвіше збільшення кількості перетинів: на 28% у порівнянні з травнем 2017 р. та на 74% у порівнянні з аналогічним періодом у 2016 р. Протягом першого півріччя 2017 р. було на 1 233 597 більше переходів між ПУТ та НПУТ у порівнянні з аналогічним періодом минулого року. Основними причинами перетинів з боку НПУТ є отримання соціальних, банківських та юридичних послуг, а також купівля товарів. У червні

цього року зареєстровано 22-відсоткове збільшення у кількості перетинів адміністративного кордону між Херсонською областю та АР Крим у порівнянні з даними за попередній місяць, у зв'язку з початком сезону відпусток та попитом на біометричні паспорти з боку громадян України, які проживають в АР Крим. Протягом першого півріччя 2017 р. 1 015 682 осіб перетнули адміністративний кордон; це на 211 318 менше, ніж за аналогічний період у 2016 р., коли багато жителів Криму перетинали адміністративний кордон з метою реєстрації чи продажу своїх автомобілів, щоб уникнути адміністративних штрафів.

Пенсії та соціальні виплати

Згідно до українського законодавства, громадяни, які проживають на НПУТ, повинні реєструватися як ВПО, щоб продовжувати отримувати пенсії. Крім того, органи української влади постійно перевіряють ВПО на предмет збереження права на отримання пенсій та адресної допомоги. На додачу, щоб уникнути припинення виплат пенсій, пенсіонери, які проживають на НПУТ, повинні подавати заяви на подовження виплат на ПУТ. За період з січня 2016 та квітень 2017 рр. кількість осіб з НПУТ, які отримують пенсії, зменшилася більше ніж на 560 000 з причини перевірок, які досі тривають. Станом на квітень 2017 р. лише 391 000 осіб з НПУТ отримували пенсії, що становить лише 30% від загальної кількості пенсіонерів, які проживали на НПУТ станом на серпень 2014 р.

Партнери УВКБ ООН надають допомогу все більшій кількості осіб, які стикаються з проблемою при перевезенні через лінію розмежування товарів для особистого користування. Наприклад, 28 липня 2017 р. партнер УВКБ ООН гуманітарна місія «Проліска» втрутилася у ситуацію, коли працівники Державної фіскальної служби не дозволили одній жінці та її 10-літній дочці перетнути лінію розмежування на КПВВ «Майорськ», мотивуючи це тим, що сукупна вартість життєво важливих ліків, які жінка везла для процедури діалізу для дочки, перевищувала максимально допустиму вартість товарів, які фізична особа може перевозити через лінію розмежування для особистого користування. Дякуючи ГО «Проліска», ця сім'я змогла перетнути КПВВ з ліками після семи годин очікування на КПВВ. Цей випадок показує, до яких наслідків може призвести введення значних обмежень на перевезення товарів особистого користування. Фото ГО «Проліска»

Реагування у сфері захисту

Реєстрація ВПО

Громадські організації-партнери УВКБ ООН продовжують надавати індивідуальну допомогу ВПО, які не змогли зареєструвати свій статус. Так, партнер УВКБ ООН «Проліска» виявив, що 328 осіб були переміщені в межах одного населеного пункту в Донецькій області. Окрім того, партнерські організації проводять заходи з підвищення поінформованості для осіб, які проживають поблизу лінії розмежування.

УВКБ ООН та його партнери склали список сел, які вони рекомендують додати до переліку населених пунктів, наведеного у Постанові № 1085 Кабінету Міністрів України. УВКБ ООН вже надіслало Віце-прем'єр-міністрові України офіційний лист з цього приводу з доданим списком визначених населених пунктів.

Партнер УВКБ ООН «Право на захист» (R2P) надає правову допомогу ВПО з населених пунктів, не вказаних у Постанові № 1085. По всіх таким судовим

справам, розгляд яких станом на сьогодні завершено, рішення суду було на користь ВПО.

Законодавство

Фахівці УВКБ ООН провели попередній аналіз законопроектів про правовий статус непідконтрольних уряду територій та передали свої рекомендації Міністерству з питань тимчасово окупованих територій та ВПО. Основні проблеми стосувалися обмежень у визначенні цивільних осіб, позбавляючи багатьох людей захисту, на який вони мають право згідно до Женевських конвенцій. Ці законопроекти не гарантують жителям НПУТ доступ до соціальної допомоги та пенсійних виплат, забороняють торгівлю та перевезення вантажу, а також обмежують перевезення гуманітарної допомоги через лінію розмежування.

Свобода пересування

УВКБ ООН та партнери слідкують за ситуацією у сфері захисту в Донецькій та Луганській областях, зберігаючи свою присутність уздовж лінії розмежування та проводячи регулярні поїздки з метою моніторингу та невідкладного реагування. Станом на червень 2017 р., організація «Право на захист» знову проводить опитування людей біля п'яти КПВВ уздовж лінії розмежування. Партнери УВКБ ООН допомагають у вирішенні виявлених проблем у сфері захисту шляхом поширення інформації та надання консультацій з приводу відповідних законів, процедур та доступних послуг, а також шляхом надання індивідуальної правової допомоги.

Партнери УВКБ ООН надають допомогу все більшій кількості осіб, які стикаються з проблемою при перевезенні через лінію розмежування товарів для особистого користування. Наприклад, 28 липня 2017 р. партнер УВКБ ООН гуманітарна місія «Проліска» втрутилася у ситуацію, коли працівники Державної фіскальної служби не дозволили одній жінці та її 10-літній дочці перетнути лінію розмежування на КПВВ «Майорськ», мотивуючи це тим, що сукупна вартість життєво важливих ліків, які жінка везла для процедури діалізу для дочки, перевищувала максимально допустиму вартість товарів, які фізична особа може перевозити через лінію розмежування для особистого користування. Дякуючи ГО «Проліска», ця сім'я змогла перетнути КПВВ з ліками після семи годин очікування на КПВВ. Цей випадок показує, до яких наслідків може призвести введення значних обмежень на перевезення товарів особистого користування.

Пенсії та соціальні виплати

УВКБ і його партнери виступають за відміну прив'язки пенсійних і соціальних виплат до реєстрації статусу переселенця. Координатор гуманітарної допомоги поширив підготовлену УВКБ ООН і УВКПЛ інформаційну довідку про пенсії для ВПО, які проживають на НПУТ. Крім того, УВКБ ООН активізувало свою діяльність з адвокації шляхом проведення зустрічей з Парламентським комітетом з прав людини, Міністерством тимчасово окупованих територій і ВПО, а також низкою посольств. Громадське суспільство та неурядові організації-партнери УВКБ ООН організували серію заходів з адвокації, на яких була розкритикована Постанова Кабінету Міністрів №. 365, прийняту в червні 2016 року.

Починаючи з січня 2017 р., організація-партнер УВКБ ООН «Право на захист» працювала над 111 справами про незаконне припинення виплати пенсій для ВПО. 15 справ були завершилися на користь ВПО, які у результаті виплатили свої скасовані пенсійні виплати. 96 таких справ все ще знаходяться на стадії судового розгляду.

Гаряча лінія

У червні 2017 р. на гарячу лінію УВКБ ООН, яку обслуговує «Право на захист», надійшов 161 дзвінок. Понад 83% з осіб, які зателефонували, були жінки. Понад 40% осіб вказали, що вони з Донецької області.. 76 осіб були направлені до відповідних організацій для отримання спеціалізованої допомоги. Більша частина осіб, які мали правові питання (40), були направлені до партнерської організації «Право на захист». У правовій сфері найчастіше звучали питання щодо пенсій та соціальної допомоги, статусу ВПО та документів.

КОНТАКТИ

Ніна Сорокопуд, Радник з питань
комунікації та громадської інформації, Україна
sorokopu@unhcr.org, тел.: +38 044 288-9710 дод.116

ПОСИЛАННЯ

УВКБ ООН в Україні :<http://www.unhcr.org.ua/uk> -
Twitter:www.twitter.com/UNHCRUkraine Facebook:www.facebook.com/UNHCRKyiv -
Flickr:www.flickr.com/photos/unhcr_ukraine